

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

Community' s Participation of Tharnprasarth Nonsung Nakhonrathasima

กนิษฐิกา ศอกกลาง¹

Received: September, 2014; Accepted: June, 2015

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 17 จำนวน 332 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น เลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และวิเคราะห์ผลโดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งทำการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ f-test หรือ (ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพสมรส อายุระหว่าง 51 - 60 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับต่ำกว่ามัธยมปลาย ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิด ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มากกว่า 45 ปี และอาศัยอยู่ในชุมชนหมู่ที่ 7 ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการตัดสินใจในเรื่องการคัดเลือกผู้นำชุมชนบ้านธารปราสาท ด้านการปฏิบัติมีการดูแลรักษาความสะอาดการกำจัดขยะในชุมชนบ้านธารปราสาท ด้านการรับผลประโยชน์มีการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ้านธารปราสาท และด้านการติดตามและประเมินผลมีการพบปะพูดคุยกับคนในท้องถิ่นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในบ้านธารปราสาท

¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา

E - mail : kwang_kiki@windowslive.com

จากผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน; แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The purpose of this research was study the participation of communities in the dereloping of Tourist Attraction Culture at Ban Than Pra Sart, Known Soong, Nakhon Ratchasima. By using the Questionnaire with the population around Ban Than Prasart ared amount 3 villages comprises, Moo 7, Moo 8, and Moo 17 total are 332 people. Derived form the principles of probability sampling using a stratified random sampling method and analyzed by frequency percentage mean and standard deviation. Testing hypotheses using inferential statistics (t-test and f-test = ANOVA).

The results showed that the most are women between 51- 60 years of age, marital status. The highest education is below high school. Manic subsistence farming Manitoba have a monthly income of less than 5,000 baht, mostly locals by birth that living in these communitie more than 45 years and live in Moo 7. The results of the study showed respondents' participation in community decision-making in selecting community leaders Ban Than Pra Sart and practice about cleaning of waste disposal in the community Ban Than Prasart. The beneficiaries are beneficiaries of the tour Ban Than Pra Sart and the monitoring and evaluation to meet and talk with local people about the effects that occur in Ban Than Pra Sart.

The experimental results has found the respondents with the different about sex, age, education, marriage status, domicile, career, revenue and period of time that live in these communities paicipate of communities for development the tourist attraction "Ban Than Pra Sart. It is different significantly of statististical at level 0.05 and 0.01.

Keywords : Participation of the Community; Tourist Attractions

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายประเทศหนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมจากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นไปในเชิงธรรมชาติ และวัฒนธรรม เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิประเทศที่ดี มีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีศิลปวัฒนธรรมที่มีความสวยงาม (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2549) ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้กลายมาเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลกไปแล้ว เป็นที่ยอมรับกันว่าเกือบทุกประเทศในโลกนี้ จังหวัดนครราชสีมาเป็นอีกหนึ่งจังหวัดสำคัญของประเทศไทยที่มีความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติวังน้ำเขียว อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย สวนสัตว์นครราชสีมา ประชุมพล ปราสาทหินพนมวัน และบ้านธารปราสาท เป็นต้น อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา ยังได้รับความนิยมน้อยอยู่เมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติยกตัวอย่างของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งมีสถิตินักท่องเที่ยวในปี 2552 จำนวน 751,397 คน (กรมอุทยานแห่งชาติ, 2552) เทียบกับอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเพียง 176,500 คน (สำนักโบราณคดีกรมศิลปากรกระทรวงวัฒนธรรม, 2552)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะทางกายภาพความหนาแน่นของประชากร การตั้งบ้านเรือนในแต่ละชุมชน ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น “ผู้วิจัย” จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของ (Cohen, J.M. and Uphoff, N.T., 1977) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นระบบในการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นตัวแปรตามในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนำการศึกษาวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น และสามารถนำข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนไปวางแผนส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของชุมชน ทำให้ชุมชนบ้านธารปราสาทเป็นชุมชนที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

สมมุติฐาน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ที่แตกต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มชุมชนบ้านธารปราสาท เพื่อนำมาวิเคราะห์ และศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

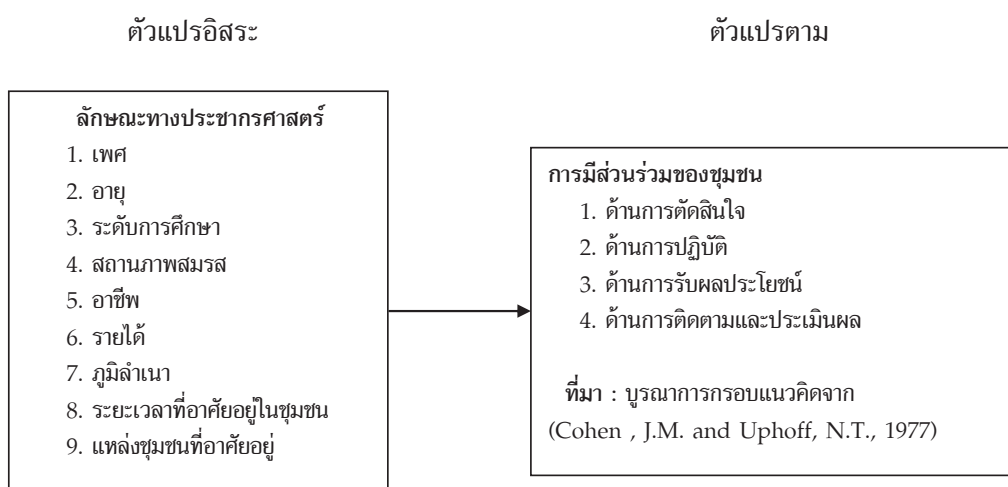
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 17 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,938 คน (ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน) (ศูนย์แหล่งการเรียนรู้บ้านธารปราสาท, 2555)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 17 ของชุมชนบ้านธารปราสาท อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีหน่วยตัวอย่างของประชากรที่มีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งขนาดตัวอย่างที่ใช้เท่ากับ 332 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ แหล่งชุมชนบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 17 เนื่องจาก 3 หมู่บ้านนี้ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการทำงานฝีมือหัตถกรรม การทำเศรษฐกิจพอเพียง และบ้านพักโฮมสเตย์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประวัติความเป็นมาของบ้านธารปราสาท

ชุมชนบ้านปราสาทตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 17 ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา (Openbase, 2552) มีประวัติความเป็นมาคือเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา มีอายุราว 1000 - 3000 ปี ลักษณะของชุมชนบ้านธารปราสาท มีจำนวน 202 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 1,938 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 หมู่บ้าน หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 17 ซึ่งหมู่ที่ 7 จะพบแหล่งโบราณคดี โครงกระดูก และเครื่องปั้นดินเผาโบราณให้ศึกษาประวัติความเป็นมา อีกทั้งประชาชนในชุมชนบ้านธารปราสาททั้ง 3 หมู่บ้านได้ร่วมโครงการ บ้านพักโฮมสเตย์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อีกทั้งมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านธารปราสาท เช่น การจัดให้นักท่องเที่ยวนั่งรถชมทุ่งทอแยมคำคีน การแสดงโชว์ฟ้อนรำของภาคอีสาน การแสดงโชว์หัตถกรรมของภูมิปัญญาชาวบ้าน และในวันที่ 21 เมษายนของทุกปี ชาวบ้านธารปราสาทจะร่วมทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับโครงกระดูกเหล่านั้น ซึ่งเป็นประเพณีสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น (ศูนย์แหล่งการเรียนรู้บ้านธารปราสาท, 2555)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 7 มีประชากร จำนวน 838 คน หมู่ที่ 8 มี ประชากร จำนวน 592 คน และหมู่ที่ 17 มีประชากร จำนวน 508 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,938 คน (ศูนย์แหล่งการเรียนรู้บ้านธารปราสาท, 2555) โดยจำนวน 3 หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมในการทำงานฝีมือหัตถกรรม การทำเศรษฐกิจพอเพียง และบ้านพักโฮมสเตย์

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามแนวคิดจากสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (อ้างถึงใน เครือวัลย์ โพธิ์ศรี, 2546) โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e^2 แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้ (Sampling Error)

ในที่นี้กำหนดให้ไม่เกิน 0.05

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{1,938}{1 + 1,938(0.05)^2}$$

$$n = 331.565 \text{ ตัวอย่าง}$$

เพื่อป้องกันความผิดพลาด ที่อาจเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนขนาดตัวอย่างเป็น 332 ตัวอย่าง

3. วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นวิธีสุ่มตัวอย่างโดยหน่วยตัวอย่างทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกสุ่มตัวอย่างโดยเท่าเทียมกัน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เป็นวิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่ได้แบ่งหน่วยตัวอย่างของประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชุมชนหมู่ที่ 7 โดยส่วนใหญ่มีลักษณะเด่นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการแสดงโชว์พิพิธภัณฑวัตถุโบราณ โครงกระดูกโบราณ และบ้านพักโฮสเทล หมู่ที่ 8 โดยส่วนใหญ่มีลักษณะเด่นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น การฟ้อนรำของภาคอีสาน และการแสดงงานฝีมือหัตถกรรม และหมู่ที่ 17 โดยส่วนใหญ่มีลักษณะเด่นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการแสดงวิถีชีวิต และประเพณีของคนในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีหน่วยตัวอย่างของประชากรที่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยขนาดตัวอย่างที่ใช้เท่ากับ 332 ตัวอย่าง ซึ่งจะสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สามารถคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ (บุญใจ, 2550)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

หมู่ที่	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
7	838	143
8	592	102
17	508	87
รวม	1,938	332

ที่มา : (ศูนย์แหล่งการเรียนรู้บ้านธารปราสาท, 2555)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบนามมาตรา (Nominal Scale) และมาตรวัดเรียงอันดับ (Ordinal Scale) วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบช่วงมาตรา (Interval Scale) วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายด้วยความเรียง (Descriptive Statistics) จากระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนมากที่สุด-น้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การทดสอบหาค่าความแตกต่าง ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้สถิติ t-test และ f-test หรือ (ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ (Least Significant Difference : LSD) ใช้สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย สำหรับกลุ่มทดลองไม่เกิน 5 กลุ่มทดลอง

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลข้อมูลทั่วไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน เป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิด โดยมีระยะที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 45 ปี และพักอาศัยอยู่ในชุมชน หมู่ที่ 7

สรุปผลการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยมี 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 ตัวอย่าง โดยภาพรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดเลือกผู้นำชุมชน ด้านการปฏิบัติ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาความสะอาดการกำจัดขยะในชุมชน ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบ้านธารปราสาท และด้านการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมของชุมชนในการพบปะพูดคุยกับคนในท้องถิ่นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. สรุปผลตามวัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวม ชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29, S.D. = 0.96$)

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการรับผลประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน เป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิด โดยมีระยะที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 45 ปี และพักอาศัยอยู่ในชุมชน หมู่ที่ 7 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (กุลจิรา, 2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ในอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพสมรสแล้ว ระดับการศึกษาอยู่ที่ต่ำกว่ามัธยมปลาย ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เพชรประยูร (กาญจนา, 2545) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางปะมุง ตำบลบางปะมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับประถม มีสถานภาพสมรสแล้ว มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาทต่อเดือน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมตตา เขยสมบัติ (เมตตา, 2544) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของแม่บ้านการเกษตร เขตพื้นที่ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาวิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน มีระดับการศึกษาชั้นประถม มีอาชีพทำการเกษตรมีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 30 - 60 ปี

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามผลและประเมิน มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชาญวิทย์ โพธิ์เจริญ (ชาญวิทย์, 2550) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านค่านาขามในการพัฒนาชุมชนบ้านค่านาขาม ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเรียงลำดับจากมาก - น้อย ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (กุลจิรา, 2555) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปฏิบัติการประชาชนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและทั่วถึงแก่ประชาชนทุกคน จัดนิทรรศการเชิญชวนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมให้ดีขึ้นและยั่งยืน และควรจัดตั้งกลุ่มในแต่ละชุมชนเพื่อเสาะหาความต้องการ และข้อเสนอแนะโดยตรงจากประชาชน

2. ด้านการปฏิบัติ ควรจัดให้หัวหน้าชุมชนไปพบดูงานแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อมาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ให้ดีขึ้น และควรแบ่งงานกันเป็นทีมเพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างทั่วถึง และควรจัดการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพในรูปอาชีพเสริมหลังทำการเกษตร

3. ด้านการรับผลประโยชน์ ควรจะให้คณะกรรมการของชุมชนเพื่อแบ่งสัดส่วนในพื้นที่การขายของที่ระลึก หัตถกรรมพื้นบ้านหรือการจัดสรรนักท่องเที่ยวที่มาพักบ้านโฮมสเตย์ และการแบ่งผลกำไรในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ให้หัวหน้าชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามผลงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถนำสิ่งบกพร่องต่าง ๆ มาแก้ไขและพร้อมใช้งานได้อยู่เสมอ และนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นประจำทุก ๆ ไตรมาส เช่น ปัญหาถนนทางเข้าบ้านธารปราสาท ศูนย์แสดงวัตถุโบราณต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับท้องถิ่น รวมทั้งแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาให้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นและรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาฝีมือกลุ่มสินค้าพื้นบ้าน สินค้างานฝีมือต่างและสินค้าขึ้นชื่อของชุมชน ให้เป็นเอกลักษณ์ของบ้านธารปราสาท

2. ควรศึกษาการสร้างระบบข้อมูลและเครือข่ายการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นสื่อการที่น่าสนใจ

บรรณานุกรม

- กรมอุทยานแห่งชาติ. (2552). จำนวนนักท่องเที่ยว. เข้าถึงเมื่อ (10 มกราคม 2554). เข้าถึงได้จาก (http://www.dnp.go.th/NPRD/develop/Stat_Tourist.php)
- กาญจนา เพชรประยูร. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษาตลาดน้ำบางปะมุง ตำบลบางปะมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ในอำเภอ อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. คั่นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี.
- เครือวัลย์ โพธิ์ศรี. (2546). การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการดำเนินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่โคโนเสาร์อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. คั่นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชาญวิทย์ โพธิ์เจริญ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านด่านนาขามในการพัฒนาชุมชนบ้านด่านนาขาม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). การคำนวณขนาดตัวอย่าง (Stratified Random Sampling). กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดียร์
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2549). ความเป็นมาและความสำคัญของการท่องเที่ยว. เข้าถึงเมื่อ (25 มกราคม 2554). เข้าถึงได้จาก (<http://www.mgt.psu.ac.th/>)
- เมตตา เขยสมบัติ. (2544). สภาพการประกอบกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนของพื้นที่ ตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศูนย์แหล่งการเรียนรู้บ้านธารปราสาท. (2555). หนังสือประวัติและความเป็นมาของหมู่บ้านธารปราสาท. กรุงเทพฯ : สำนักวรรณกรรมกรมศิลปากร.
- สำนักโบราณคดีกรมศิลปากรกระทรวงวัฒนธรรม. (2552). หนังสืออุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
- อมร นนทสุต. (2543). ความหมายของการมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1977). แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน. Rural Development Participation. p. 55 - 56
- Openbase. (2019). Openbase. Access (10 January 2014). Available (<http://www.openbase.in.th/9168>)